

"GIMTAJI KRAŠTA" PAVARCIUS

Vytautas Alseika rašo apie tremtyje gyvenančius kultūrininkus. XX Vienus pagiria, kitus pikta papeikia. Apgailestauja, kad iš ok. Lietuvos kultūrininkus nevisi svetinai priima. Jam dirbant Drauge, atvykęs rašytojas Jonas Dovydaitis, su juo kalbėjosi redaktorius K. Bradūnas.

Bene tracių kartą skundžiasi, kad jokiems su okupanto palikais pasikalbėjimams negalima prijaikinti redaktorius A. Barono. Kitiems iš ok. Lietuvos į Draugo redakciją atsilankius A. Baronas pabėgdavo į rūšį. Gi Dovydaičiui pasirodžius redakcijoje: "Tuo tarpu kitas A. Baronas pasislėpė kaip žuikis, nes pabūgo kalbėtis su "priešu komunistu".

Vis tik įdomu, kodėl Draugo redaktorius apie pasikalbėjimus su Dovydaičiu, Kazakevičiumi, Reimeriu ir kitais slepia nuo savo skaitytojų? Būvusius pasikalbėjimus sužinojau tik iš ok. Lietuvos spaudos. Paprastai, tik nusikaltimai slepiami.

Kas liečia A. Baroną jau net iš jo vedamųjų susidaro pilnas vaizdas, kad jis nelinkęs su okupanto atsiųstais pakalikais bendradarbiauti ar bendrauti. Paimkime š. m. Draugo gruodžio 2 d. 283 nr., kuriame savo vedamajame straipsnyje "Šaukiantieji ir tylintieji" rašo: "...yra ir čia apsciai, kurie nesigėdydami rašo į komunistų laikraščius ir paskui maišosi lietuvių susirinkimuose, net į prezidiumus lipa, žinodami, kad jų ta veikla nieko lietuviams neduoda". Čia tik reikėtų pastebėti, kad juos į prezidiumus pakviečia. Reikėtų dar tas pastebėti, kad nemažai asmenų bendradarbiauja ko-

munistinėje spaudoje ir tie patys bendradarbiauja ir Drauge. Dar skaudžiau, kad to paties Draugo redaktorius dukra vyksta į Vilnių "lituanistikos studijuoti" ir tuo pačiu komunistinėje spaudoje panegerikas rašo. Gal būtų tiksliau pasakyti, ne pačios rašo, bet žurnalistas pasakoja.

Toliau A. Baronas rašo apie su nesenais su kultūrininkais atvykusį Keidošį: "Stai nesenai, JAV gastroliavo lietuvių menininkų grupė Jų tarpe buvę ir poetas Pr. Keidošius. Kai lygiai prieš metus gruodžio 9 d. buvo teisiama Kovaliovas, prie teismo durų vaikščiojo Nobelio premijos laureatas Sacharovas. Jo žmona tuo pačiu metu Oslo mieste už vyrą priėmė premiją. Lietuviai su nuliūdimu stebėjo šio visais ordenais pasipuošusio vyro žin gniavimą. Išbėges iš teismo rūmų Pr. Keidošius mokslininką pikta išplūdo, kad jis, atvykęs į Vilnių, daras gėdą tarybinei Lietuvai. O Amerikoje las pats Keidošius ne vieno buvo gražiai kalbintas, sutiktas, kaip brolis lietuvis. O tas lietuvis toli gražu neprilygo teisiamajam rusui".

Tai gi, mielas Barone, jau ir iš mūsų tarpo atsiranda tokių Keidošių. Toliau tas pats Alseika sieja, kad jo geras pažįstamas, gyvenantis Bostone rašytojas Stasys Santvaras, kuris nevenia su ok. Lietuvos rusų palikais bendradarbiauti ir net jų spaudoje parašyti. Apgailestauja, kad tautininkai iš savo spaudos puslapių jį išgujo. Ji, 1970 m. amoralus jo prieštinkas, net raudoną plytą riedurį padėjo.

Bet Stasiui Santvarui / 1001 plyta būvusi labai prie širdies ir liepė: "Idėkite šią plytą mano karstą". Tikrai keistas rašytojo reikalavimas. Juk kaip būvusį Lietuvos kariuomenės savanorį-kūrėją, kiti jo būvę drangai, drauge kariavę su tuo pačiu Lietuvos priešu rusu, su ta nelaiminga raudona plyta Juozupato pakalnėje į savo tarpą neįsileis. Na, ir kam gi tokį vargą sau užsikrauti? Iš anksto tenka Stasiui Santvarui užuojautą išreikšti.

Kitame šio laikraščio numerio (nr. 46) straipsnyje "Keistas išpuolis" praneša savo skaitytojams, kad rugsėjo mėnesį atsilankė Maskvoje Pransūzijos pilietis žurnalistas Zanas Kristianas Tira ir: "mėgino platinti mūsų šaliai priešiškus lapelius, gautus iš antitarybinės organizacijos". Buvo sulaukytas ir tardymo metu prisipažino prie kaltės. Net per televiziją, kurią matė milijonai žiūrovų nepaneigęs savo nusikaltimo. Kalėjimo tvarka labai susižavėjęs ir paršęs TSRS Aukščiausios Tarybos Prezidiumui laiską. Tame laiske kaltino savo tėvynę, ypač kapitalistinę Ameriką, teisingo ginklų siuntimą, norint iš kapitalistinės vergijos išlaisvinti. Be to išgarbino savo tartytojus, "darbininkus" jį sulaukčius ir visai jų sistematikė pagarbą. Jų valdžia būdama labai humaniška, ir kilni patikėjo žurnalisto Tiros pareiškimais ir vietoje kalėjimo, leido grįžti į Prancūziją. Bet žurnalistas Tira, išlėpęs duržę aerodromę, paėmė savo pareiškimus, duotus Maskvoje. Girdi, jį privertė "meluoti". Kad būnant rusų policijos rankose žurnalistas Tira buvo priverstas prieš savo išitintimus smerkti "kapitalistinį" pasaulį, kalbėti per televiziją ir net laiskus rašyti, tai bus tikras dalykas. Juk žinoma, kad net komunizmo kūrėjai, karo vadai ir kiti mokslininkai buvę priversti prisipažinti, net ir prie labai keistų nusikaltimų ir išprašyti sau mirties bausmę.



Jonas Tričys

Prometėjus

Lietuvių studijų savaitė Prancūzijoje

ARNBERG, Vakarų Vokietija. — Čia leidžiamas Lietuvos vokiečių laikraštis "Raute" ateinančių 1977 metų sausio-kovo mėn. Nr. 1 be keleto kitų draugiškų paminėjimų apie Lietuvą, kuri buvo ir jų tėvynė, ilgesniame straipsnyje aprašė Lietuvių Studijų Savaitę Prancūzijoje, kuri žemiau pateikiame vertime:

Kasmet surengiamos "Lietuvių Studijų Savaitės" yra pataršos vertingų įvykių Vakarų Europoje gyvenančių to krašto žmonių kultūriniam gyvenimui. Siometinė jau 23 Studijų savaitė įvyko pirmojoje rugpjūčio savaitėje Chanilly vietovėje, 40 kilometrų į šiaurę nuo Paryžiaus. Čia to kai 20 studijų savaitę buvo prarastos Federalinėje Vokietijos Respublikoje, jau treji metai kai savaitės ruošiamos kitokiose vietose. Po Šveicarijos Italijos ir dabar Prancūzijos, 24 Studijų savaitė bus Anglijoje. Tokios rotacijos dėka, įvairiose šalyse gyvenantiems tautiečiams sudaroma galimybė pasidaryti organizacijoje.

Siometinė Studijų savaitė įvyko buvusioje Rothschildų pilyje, kurioje yra įėjusi šilvė ir priėmė koncertus tikslams. Studijų savaitės programose svarbami kultūros ir politinės problemos, rečiau ūkiški klausimai, kadangi emigrantai jau ima tes krities specialistų stotą.

Dvi paskaitos buvo Paryžuje gyvenančių lietuvių: prof. Dr. A. Greimas, Paryžiuje gyvenantis filologijos docentas, kalbėjo apie lietuvių reikšmę "rie" krikščionybės įveikimą. Paskaitoje lietuvių Lietuvos žinomato Paryžiuje sūnus kalbėjo apie komunistų išaukiamą Federalinėje Vokietijoje esančio amerikiečių armijoje tarnaujantis pulkininkas leitenantas D. Skulas davė paskaitą apie NATO.

Prie ty parengimų veteranų referentais priklausė V. Natkevičius, lietuvių gimnazijos "Natten" direktorius, literatas prof. Dr. J. Trinius (Muenchen) ir Dr. K. Ceginskas (Raijy) i lietuvių lietuvių. Dr. A. Gerutis kalbėjo apie Petra Klina Prametį neriklausomos Lietuvos "pasitint". Paryžiuje ir lietuvių istorikų, kuris karo metais buvo nacių persekiojimų aukas, o paskini radeko į Sovietų rankas. Tik išbuvęs dešimtį metų tasilasėtinuose Sibiro darbuose ir vėlesiose diplomatas galėjo grįžti į susovietintą Lietuvą.

Studijų savaitės metu buvo parodyta septynių Paryžiuje veikiančių menininkų — tapytojų, grafikų ir skulptorių. Ypač įdomiausia programa buvo parodoma senųjų operų solistas R. Daunoro iš Vilniaus, kuris prieš keletą dienų buvo paskrukęs nuo Prancūzijoje besilankančios trupės. Bendrai, ši Studijų savaitė buvo aukštos vertybės visiems dalyviams. Susidomėjimas skaitlingais parengimais nemažėja.

vo mėn. Nr. 1 be keleto kitų draugiškų paminėjimų apie Lietuvą, kuri buvo ir jų tėvynė, ilgesniame straipsnyje aprašė Lietuvių Studijų Savaitę Prancūzijoje, kuri žemiau pateikiame vertime:

Kasmet surengiamos "Lietuvių Studijų Savaitės" yra pataršos vertingų įvykių Vakarų Europoje gyvenančių to krašto žmonių kultūriniam gyvenimui. Siometinė jau 23 Studijų savaitė įvyko pirmojoje rugpjūčio savaitėje Chanilly vietovėje, 40 kilometrų į šiaurę nuo Paryžiaus.

Čia to kai 20 studijų savaitę buvo prarastos Federalinėje Vokietijos Respublikoje, jau treji metai kai savaitės ruošiamos kitokiose vietose. Po Šveicarijos Italijos ir dabar Prancūzijos, 24 Studijų savaitė bus Anglijoje. Tokios rotacijos dėka, įvairiose šalyse gyvenantiems tautiečiams sudaroma galimybė pasidaryti organizacijoje.

Siometinė Studijų savaitė įvyko buvusioje Rothschildų pilyje, kurioje yra įėjusi šilvė ir priėmė koncertus tikslams.

Studijų savaitės programose svarbami kultūros ir politinės problemos, rečiau ūkiški klausimai, kadangi emigrantai jau ima tes krities specialistų stotą.

Dvi paskaitos buvo Paryžuje gyvenančių lietuvių: prof. Dr. A. Greimas, Paryžiuje gyvenantis filologijos docentas, kalbėjo apie lietuvių reikšmę "rie" krikščionybės įveikimą. Paskaitoje lietuvių Lietuvos žinomato Paryžiuje sūnus kalbėjo apie komunistų išaukiamą Federalinėje Vokietijoje esančio amerikiečių armijoje tarnaujantis pulkininkas leitenantas D. Skulas davė paskaitą apie NATO.

Prie ty parengimų veteranų referentais priklausė V. Natkevičius, lietuvių gimnazijos "Natten" direktorius, literatas prof. Dr. J. Trinius (Muenchen) ir Dr. K. Ceginskas (Raijy) i lietuvių lietuvių. Dr. A. Gerutis kalbėjo apie Petra Klina Prametį neriklausomos Lietuvos "pasitint". Paryžiuje ir lietuvių istorikų, kuris karo metais buvo nacių persekiojimų aukas, o paskini radeko į Sovietų rankas. Tik išbuvęs dešimtį metų tasilasėtinuose Sibiro darbuose ir vėlesiose diplomatas galėjo grįžti į susovietintą Lietuvą.

Studijų savaitės metu buvo parodyta septynių Paryžiuje veikiančių menininkų — tapytojų, grafikų ir skulptorių. Ypač įdomiausia programa buvo parodoma senųjų operų solistas R. Daunoro iš Vilniaus, kuris prieš keletą dienų buvo paskrukęs nuo Prancūzijoje besilankančios trupės.

Bendrai, ši Studijų savaitė buvo aukštos vertybės visiems dalyviams. Susidomėjimas skaitlingais parengimais nemažėja.

P. STRAVINSKAS

VYTAUTO DIDŽIOJO ASMENYBĖ IR MES JOS ŠVIESOJE

(Tęsinys)

4. — Mūsų valstybės teisingumas

a) Lietuvos valstybė (1918. II. 16. d. Nepriklausomybės Akto) atstatyta demokratiniais pagrindais. Jos visos konstitucijos (1922, 1928 ir 1938) nustato ir pabrėžia, kad valstybės suvereninė valdžia priklauso tautai. Tauta ten suprantama, kaip visų valstybės žmonių bendruomenė, t. y., visi jos žmonės, visi piliečiai, juos kartu paėmus. Irgi visos mūsų valst. konstitucijos nustato, kad visi valstybės piliečiai yra lygūs prieš įstatymus, kad niekam negali būti teikiama ypatingų privilegijų nei mažinama teisių dėl jo kilmės, tikėjimo ir tautybės. Tokia mūsų valstybė — tai teisinga valstybė. Reikia tik, kad mes, jos piliečiai, būtume tokių pažūrų į savo valstybę, kad mes visi, sudarydami savo demokratinės valstybės bendruomenę, gyventume jos demokratinę dvasia, pagal demokratinės etikos principus: laisvę, lygybę, brolybę!

b) Lietuvos valstybės atstatymo metu ir dar kuri laiką jos nepriklausomojo gyvenimo metais mes tos demokratinės dvasios ir jos etikos principų ir laikėmės.

aa) Lietuvių Vilniaus konferencija, išrinkusi Lietuvos Tarybą, paskelbti Lietuvos valstybės atstatymui, pastebėjo, kad nėra į tą Tarybą išrinkta irgi Lietuvos tautai priklausančių tautinių mažumų žmonių, kurių ten reikėjo ypač parodyti pasauliui, jos Lietuvos valstybės atstatymo nutarimas daromas visos Lietuvos valstybės žmonių, vadinasi, visos jos valstybinės Bendruomenės, (Staatsgemeinschaft) arba Valstybinės tautos (Staatsvolk), kitaip dar sakant, politinės bendruomenės, "politinio kūno" (body politic) vardu. Todėl Konferencija ir pavedė išrinktajai Lietuvos Tarybai savo sudėti papildyti, primant į ją dar ir daugiau narių, ypač iš tautinių mažumų. Štai, kokios demokratinės dvasios ir demokratinės etikos buvo pirmoji mūsų tautos atstovybė, visos tautos anuomet galimais būdais išrinkta!

bb) Toliau, pirmaisiais nepriklausomybės metais, vykdam valstybės valdžią, buvo sudaromi Ministerių kabinetai su tautinių mažumų atstovais. Gi ir 1922 metais Steigiamojo Seimo priimtoji valstybės konstitucija pasirašyta Ministerių Kabineto, visų jo ministerių, taipgi ir M. Solovjeičiko, Ministerio Žydų Reikalams bei D. Siemaškos, L. e. Ministerio Gudų Reikalams pareigas. Ką gi tas sako ir reikšia? Ar bereikčia geresnio mūsų valstybės teisingumo įrodymo, kaip šis? Ak, kaip laikėmės tada demokratinį principų ir demokratinės etikos visi, o visi, kaip vienas. Kaip tai buvo gražu! Tik tas buvo senai...

c) Toliau, tegul ir iš lėto, pamaži, veikė mus krautinio nacionalizmo dvasia, svetimų vėjų atpūsta. Gal bus buvusi čia kalta ir mūsų nepatirtis gyvendinti demokratinę tvarką pagal jau ir per daug didelių laisvių 1922 St. Seimo priimtąją valst. konstituciją. Iyvyko valstybės perversmas. Jam ir aš pats tada, tiesa, būdamas dar jaunas, nei nepilnametis, pritariu, bet dabar iš istorinės perspektyvos žiūrėdamas, matau, kad tai buvo klaida? Po jo irgi palaipsniui išgalejo su demokratinė etika ir su valstybės demokratiniais principais nesiderinti dvasia. Pradėjo reikšti tegul dar ir nedideliame laipsnyje nacionalistinis egoizmas. Iš lėto, pamaži, dar lyg ir bijodami patys savęs (tiksliau sakant, savo sąžinės) pradėjome aiškinti, kad Lietuvos valstybė priklausanči tikrai mums Lietuviams, ne kokiems ten žydams, lenkams, vokiečiams ir kitiems "svetimtaučiams", kurie mūsų Lietuvoje, nežiūrint nei jų pilietybės, tėra tik "svečiai"... Tokia perdėm klaidinga, nedemokratinė galvosena pagimdė mummyse ir antisemitizmą, nors irgi dar tik nedideliame laipsnyje. Mūsų labai doro, religingo, Bažnyčios ir krikščioniškųjų dorinių tradicijų tiesiame kelyje tvirtai laikomo mūsų kaimo tos svetimų vėjų mums atpustos idėjos nepaveikė. Jos, deja, paveikė kai kurių, tegul ir gerų mūsų lietuvių, bet pavirsutiniškai galvojančių siela, ir jie tas svetimas idėjas daugiau ar mažiau įsisavino. Nemetu čia jokiai mūsų politinei grupei, mūsų partijai dėmės, nes tokių būta vitsose grupėse.

Iš kur gi tos "grazios" idėjos mus pasiekė?

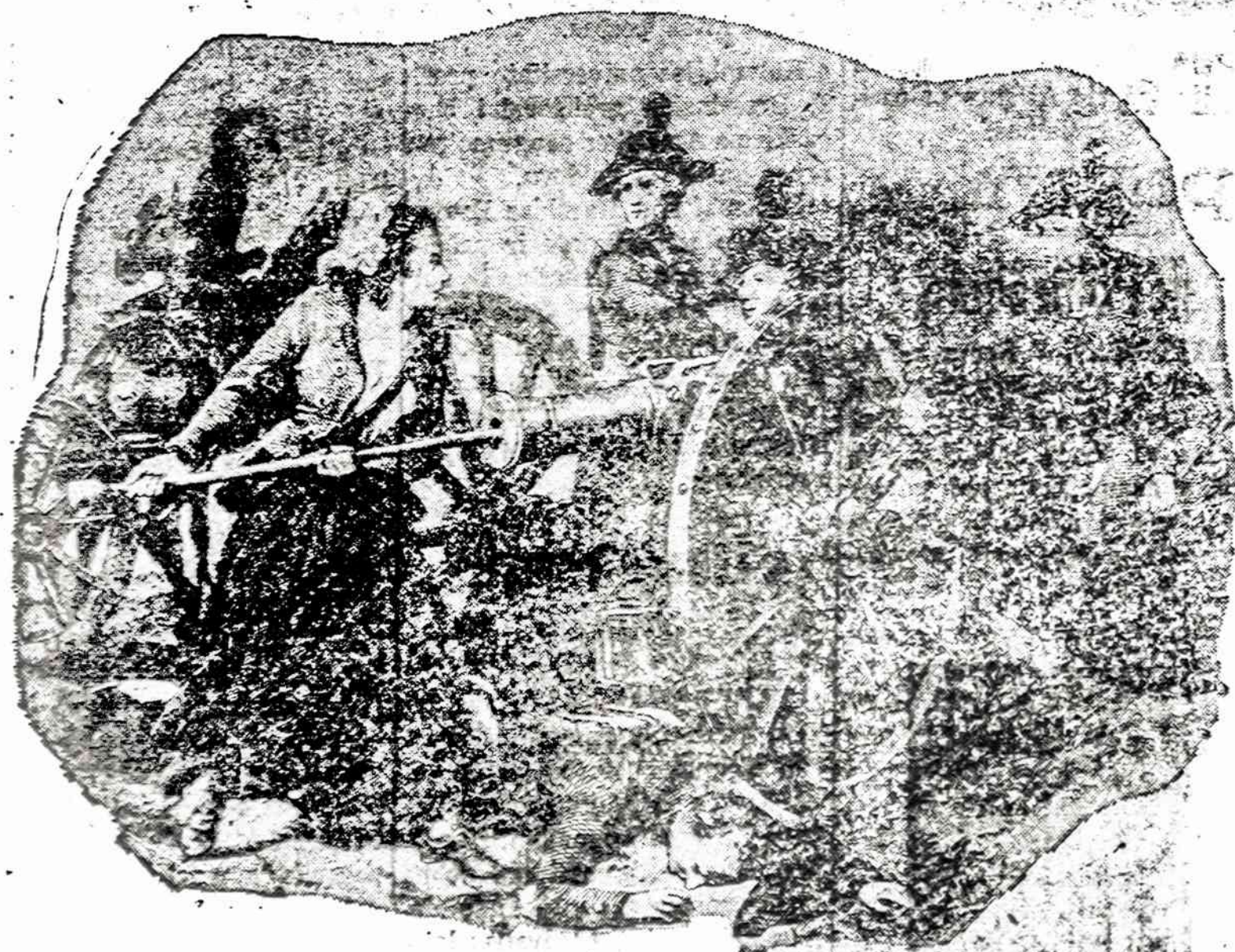
Tai buvo hitlerinė nacionalsocialistinė pažiūra, labai aiškiai ir nuogai nusakyta NSDAP (Vokietijos hitlerinų nacių) 1933 metų 25 punktu programoje. Jos 4-tame punkte pasakyta, kad valstybės pilietis (Staatsbuerger) gali būti ir tautietis (Volksgeosse), gi tautietis gali būti, kas yra vokiečių kraujo (wer deutschen Blutes ist); kad todėl joks žydas negali būti tautietis (kein Jude kann daher Volsgenosse sein).

(Bus daugiau)

VISI LIETUVIAI BIZNIERIAI GARSINKITES NAUJIENOSE

2 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — Monday, December 13, 1976

Liberation's woman.



Molly Pitcher loved her husband. So much so, that when he went into battle during the Revolution, she did too. Right by his side. Then one day, while loading cannons, he was killed by a British bullet.

Molly knew the time had come to take stock in her country. So she picked up where her husband left off. And when the smoke cleared, America had a new victory and a new heroine.

Today, when it's time to take stock in their country, Americans buy U.S. Savings Bonds.

When you join the Payroll

Savings Plan at work, a little is set aside from each paycheck to buy Bonds. Regularly. Automatically.

That way, you're making a real investment in your future. And in America, too.

So buy United States Savings Bonds. Right from the start, it's been an equal

opportunity investment.



Take stock in America.

200 — same as the same location.

Now U.S. Bonds pay 6% interest when held to maturity of 5 years (4 1/2% the first year). Low, steady, or steady. Bonds can be purchased if needed. When needed, Bonds can be cashed at your bank. Interest not subject to state or local income taxes, and federal tax may be deferred until redemption.

Ad A public service of this publication and The Advertising Council.

Kas čia dabar darosi?

Nemirštanti lietuvių veikla. E. Čekienės mintys. Statomos ir remontuojamos uždangos. Pseudopolitikierių veiklos tikslai

Revoliucinių pakitimų, bandymų ir pseudopolitinių žaidimų laikotarpį daugelis nuo laisvojo pasaulio, dabar mūsų pasimetę bei akiai jie užuolaidas praverę ir leidžia pasėkė prie to darbo pritrauk lankyti tėvynę ir iš ten lankyti tus. Jie dar ir dabar klaidžioja čia savo artimuosius išsiviję-akligatvius, nors paaiškėję, girdime įrodinėjimus. Bet, jos Sonnenfeldto doktrina bei jė tikrai iš esmės įsigilinsim, jos detalėms, metę statymą tūl tai lengvai įsitikinsim, kad so-ly per Berlyno sieną, jie turė- vietinio Lietuvos okupanto vei-ty grįžti prie konkretaus vie- das tebėra tas pats. Žudikai- ningo darbo. Vyriausia to dar- lieka žudikais, tvirtina nese- ir dabar klaidžiojimo ir kitų na- laisvę pasiekę dail. Vla- klaidinimo priežastis yra pati mažiausia: nenoras pasinaudo- ti senovės romėnų patirtimi ir patarimu, kad klysti yra žmo- giška, tik pasilikti klaidoje yra beprotiška.

Šioje mūroje padangėje yra daug šviesų pragiedrulių, ku- rie užtikrina Lietuvai laisvę, o išėjimai šviesai ateiti. Tarpe- ty šviesos spindesius yra lietu- vis moterys, pasireiškios ak- tyvia veikla prieš klaidžiojan- čius ir kitus klaidinančius ne- tik Cicero miestelyje ar New York'e, bet jau ir kitose lietu- viškose apylinkėse. Tai naujų- jų laikų Gražinos, Platery- tės, Radvilaitės ir dar daug ži- nomų bei nežinomų moterų, kurių dėka amžių bėgyje išli- ko Lietuva ir lietuviybė.

Daug sveikos nuovokos, dra- sos ir išminties parodė Ame- rikos Lietuvių Tautinės Sąjun- gos pirmininkė Emilija Čekie- nė. Dirvos 46 nr. vedamajame "žudikai lieka žudikais" ji tarp kita ko taip rašo:

— Laiko bėgyje keičiasi įvy- kiai ir žmonės, tik nesikeičia Lietuvos pavergėjo veidas. Kei- pasienio pietuose. Tas "mirties- čiasis diktatoriai, bet vergija- koridoriai" yra be galimybės lieka vis ta pati. Netiesa, gal- pabėgti, susideda iš cemento- ne vienas naivolis: pasakys, nių bloku, išartų minoms lau- Buvo masiniai žudymai, da- ku, su masinomis nepravažiuo-



Frank Zapolskis

jamais grioviais, spygliuotų nuo satelitų. Tokiu būdu tvo- vielių užvaromis, elektroniniais ros skiria rytinę Vokietiją nuo Lenkijos, šia- nuo- Vengrijos, tais. Yra ženkli, kad tokią sie- menį rengiasi statyti Čekoslova- kija palei vak. Vokietijos ir Austrijos pasienį.

Tos sienos turėtų specialios reikšmės laikę sekancio evan- tualaus karo. Jos sulaukys masinį žmonių bėgimą į vaka- rus. Praėjus virš 30 valdymo metų, komunistiniai režimai vis dar tebestato mirties sien- sas sulaukymui žmonių nuo pabėgimo. Žmonės yra kalėjim- me. Jų kalėjimo vardas yra komunizmas.

nr. 50 gruodžio 11 d. Henry J. Taylor apie Berlyno sieną

Human Event savaitraščio taip rašo:

— Pirmoji siena yra skirta tik Berlyno miestui. Tai 95 klm. ilgumo spygliuotų vielų elektrinta tvora. Berlynas už- ima 360 kvadratinų mylių plo- tą, kurio 153 priklauso rytiniam Berlynui. Berlyno bendrą plo- tą tilptų Frankfurtas, Stutgar- to ir Miuncheno miestai.

— Antroji siena yra žinoma- sis mūras. Ji eina miesto cent- ru ir yra 10 mylių ilgio, pada- rta iš plieno ir cemento, o ten esančios spygliuotos vielos galėtų apjuosti visą žemės ru- tulį. Ją statant buvo iškraus- tva 23.000 šeimų. Ją saugo 50.000 karių, jos remontui ir priežiūrai reikia 70.000 dar- bininkų. Pradžioje ten buvo 130 sekimo bokštų, o dabar jų yra 210. Beto, įrengta 245 nau- ji bunkeriai ir kulkosvaidžiams ugniavietės, 102 specialios vie- tos žūnų patruliams. Veržtis pro tokią sieną reikia širdį ve- riančio heroizmo.

Geležinės sienos skiria žmo- nes ne tik nuo vakarų, bet ir

General Motors pasirašė kontraktą

DETROITAS. — Po 24 valan- das trukusių derybų, General Motors korporacija pasirašė su Elektros, Radijo ir Mašinų Dar- bininkų Tarptautine Brolija naują 3 metams kontraktą.

RIMTA KNYGA — GERIAUSIA DOVANA

Naujienose galima gauti puikių knygų, kurios paspaž bet kokią knygų rinką ar laisvą

Aleksandras Pakalniškis, MES GRIZTAME. Idomūs jaunų dienų atsiminimai ir įvykiai bei vietų aprašymai, skaitymai kaip ro- manas 387 psl. Kaina \$5.

A. Pakalniškis, METAI PRAEITYJE. Netolimų įvykių prisiminti- ir laiko įvykių Lietuvoje ir Vokietijoje aprašymai, suskirs- tyti į 12 dalių. 298 psl., kaina \$5.

Dr. Kazys Grinius, ATSIMINIMAI IR MINTYS. II tomas. Gra- žiais viršeliais. 336 psl. Kaina \$8.00. Minkštasis vir- šelis — \$2.00; II dalis, 225 psl., kaina \$3.00. Mink- šta viršeliais — \$7.00.

Henrikas Tomas — Tėmažuokas, LIETUVIŠKASIS PAMARYS. Pakalnės ir Labernės apskritys su idomiais aprašymais, litu- stracijomis ir dokumentacija. 338 psl. kaina \$6.

P. Kesionas, TARP ŽALVU PALAPNIU. Trijų dalių Lietuvos partizanų buities romanas 292 puslapių. Kaina \$3.

Janina Narūnė, TRYS IR VIENA, jaunystės atsiminimai. 170 psl.

M. Gudelis, POVILAS MILERIS. biografinis bruožas 233 puslapiai

Knygas užsakant reikia pridėti 25 ct. pašto išlaidoms.

NAUJIENOS,

1739 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. HA 1-6100

Ilgamečio BALFO pirmininko, prelatu J. B. KONCIAUS knyga

ATSIMINIMAI IS BALFO VEIKLOS

404 dideli puslapiai, daug nuotraukų. Kieti viršeliai \$4.00, minkšti — \$3.00.

Idomi knyga kiekvienam lietuviui, ypač tremtinui. Geria- sia dovana globėjui, siuntusiam stundinius į Vokietiją ir ki- tas tremties vietas. Knyga pasiūsiame adresatui, jei prisit- site čekį arba Money Orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street, Chicago, Illinois 60608

GYVENIMAS OKUPUOTOJE LIETUVOJE

Is Paryžiaus leidžiamo lenkų žurnalo "Kultura" Nr. 11

Komunistai imperialistai ru- sy imperijai plėsti "išbultulino" ir praktikuoją metodus, kokių meto- mečio sezono dirba po 12 va- landų per dieną po 7 dienas sa- vaitėje; melžėjos, dirbančios su- dy yra pajungtų tautų genoci- das, kurio vienas plačiausiai praktikuojamas įrankis yra pa- jungtų ir pavergtų tautų rusifi- kacija. Kaip tai daroma Sovietų okupuotoje Lietuvoje, ištrau- kas is Paryžiaus lenkų mėnesi- nio žurnalo "Kultura" lapkričio mėn. numerio perspausdino Chicagoje leidžiamo Amerikos lenkų susivienijimo dienraštis Zgoda (Dz. Zw.) š. m. gruodžio 9 d. laidoje straipsnyje "Życie Na Litwie".

I Lietuvą atvyksta kaskart daugiau rusų; jie pradeda vis daugiau užimti tarnybų, geležin- keliuose, milicijoje, pašto įstai- gose kaip ir naujai pastatomuo- se fabrikuose.

Galiau labai sumanus nuos- tatas: leidimą apsigyventi mie- ste gali gauti tas, kas turi ten už- siėmimą, o užsiėmimui leidimą galima gauti tik kai esi užsire- gistravęs kaip to miesto gyven- tojas. Bet tie nuostatai neliečia atgabentų rusų, kurie iš kar- to gauna sau butą — apsigyve- nimo patalpas. Vietinis, kaimie- tis gali užsiregistruoti tik išim- ties keliu, arba suktais keliais.

Vienas lietuvis, atbuvęs Sibi- re bausmę, išsivienijimo apsigy- venimo teise bet kur, tik ne Lie- tuvos respublikoje. Tad apsigy- veno artimame Kalingrade (Ka- raliaučiuje), iš kur tik vienas žingsnis iki Kauno. Po kiek lai- ko jis išsivienijimo sąlygas ir for- maliai užsimeklavo Kaune. Bet tik neilgam. Buvo griežtai nu- bausas už nelegalų apsigyveni- mą lietuvių respublikoje.

Kaimuose rusų nedaug. Situa- cija ten yra tokia: yra kolcho- zininkai — laukų darbininkai — ponų chlopai (dvarų kumečiai) — tai pat žemiausias visuome- nės sluogsnis, bet ir jų tarpe yra aristokratija, galinti gyven- ti gerinais. Tai yra kai kurie administracijos tarnautojai, bū- tent pareigose, kur yra galima iš šalies uždirbti, lygiai kaip pa- skiri specialistai, kaip pavyzdžiui

Tuo požiūriu, centralizuota

farma kitaip atrodo motorizuo- toje Amerikoje ir kitaip Soviet- tuose. Lietuvoje trobelės ir to- liau tebėra pasilikę paskirai iš- mėtųs, o masiniai sukoncent- ruotos farmų reikmenys lieka vis toliau. Kartais pavėžina sun- kvežiniai, bet dažniausiai dar- bininkas rudens metu anksti, su aušra ir vakare sutemus per- balas kasdien turi šlepti po keletą kilometrų, skiriančių jo- darbovietę nuo jo gyvenvie- tės.

Naujausiomis informacijomis, sovietų žemės ūkio krizę priver- tē susilaikyti nuo steigimo di- džųjų agrikultūros — pramo- nės konglomeratų.

Siekia Lietuva ištrinti is žemėlapiu

Pirmaisiais (okupacijos) me- tais mirtėjimas 1863 metų su- kilimo buvo toleruojamas, nes- tai reikiškė revoliucinį sąjūdį. Dabar žodis Sukilimas išbrauk- tas is istorijos kaip ir visa ki- ta, kas atsitiko Lietuvoje prieš 1917 metus. Apie nepriklauso- mą Lietuvą, apie Didžiąją Lie-

tuvos Kunigaikštiją — tabu (už- drausta) net prisiminti).

Vilniaus Etnografinio muzie- juje yra daug senų žemėlapių, bet lankantie publikai prieina- mas yra tik vienas, vaizduojan- tis Vytento lauką Lietuvą, sie- kiančią Dnieprą ir toli už Dniep- ro. Tas žemėlapis tarpe apsilan- kančių sovietų inteligentų suke- lia didelį pasipiktinimą, kurie- ne- so storus eigos ir nenori tikėti, net skundžiasi Maskvoje dėl eksponatų, klaidinančių iš- tikimus sovietų piliečius! J. G.

Jungiasi taupymo b-vės

ČIKAGA. — Dvi didžiausios Čikagoje taupymo - skolinimo bendrovės, Home Federal ir Tal- man Federal, pradėjo tarpusavio derybas susijungimo reikalais. Talman Federal taupymo bend- rovė turi kapitalo virš 1 bilij- dol, ir Home Federal — 600 mil- dol. Jei jos susijungtų, tai illi- nojuje susikurtų didžiausia tau- pymo ir skolinimo nauja ben- drovė.

Žmogžudžių džiaugsmas

LOS ANGELES. Kalifornijos valst. aukščiausias teismas vien- balsiai putarė, kad mirties baus- mių statusas yra prieškonstitu- cinis, dėlto atmetamas. Dėlto kalėjimas visam amžiui lieka vi- riausiai galimas pakaitalas mir- ties bausmei. Kalifornijos aukš- čiausio teismo nutarimas buvo San Quentin kalėjime sutiktas laukiniu džiugavimu visų 67 nu- teistųjų mirties bausmę žmog- žudžių, jų tarpe 2 moterų, ku- rie turėjo būti sunaikinti nuo- dingu dujų kameroje.

KNYGOS ANGLŲ KALBA

J. Jasminas, A KISS IN THE DARK. Pikantiškų ir intymiu nuotykių aprašymai, paimti is gyvenimo. Lengvas stilius, gyva kalba, gražiai išleista 150 psl. Kaina \$2.50.

Dr. Juozas B. Končius, HISTORY OF LITHUANIA. Lietuvos istorijos santrauka nuo pat senųjų amžių iki pokario metų. Vidutinio formato. 142 psl. kainuoja \$2.00.

Dr. Juozas B. Končius, VYTAUTAS THE GREAT. Istoriniai D.L.K. Vy- tauo bruožai, paliečiant to laiko Lietuvos valstybės ir jos kaimynų istoriją. 211 psl. Kaina \$3.00. Kietais viršeliais \$4.00.

Dauguma šių knygų yra tinkamos dovanos įvairioms progoms. Jas ir kitas knygas galima išgyti atsilankius į Naujienas arba atsiuntus čekį ar piniginę perlaidą.

NAUJIENOS

1739 South Halsted Street, Chicago, Ill. 60608

Taupykite dabar pas mus



Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka di- delius darbus. Pirmą, jie padeda jums pa- siekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkės ben- dromenę ir paripina fondus namams įsi- gyti.

Taupykite dabar.

Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio die- ną, neša nuosimčius nuo mėnesio pirmos dienos.

Išduodami Certifikatai, kurie neša iki

7 3/4%

palūkanų, priklausomai nuo įdėtos sumos ir jos išėmimo.

Investavimo knygelės sąskaitos neša

5 1/4%

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St. Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS.

Išleista 1923 metais.

TEL. 421-3070

Išleigos pietuose kiamas automobiliams pastatyti.

NAUJIENOS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. 4th Street, Chicago, Ill. 60608, Telephone MA 1-6106
THE LITHUANIAN DAILY NEWS

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	
In Chicago \$30.00 per year, \$16.00 per six months, \$8.50 per 3 months. In other USA localities \$26.00 per year, \$14.00 per six months, \$7.00 per three months. Canada \$30.00 per year, other countries \$31.00 per year.	
15 cents per copy.	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiestiuose:	
metams	\$30.00
pusei metų	\$16.00
trims mėnesiams	\$8.50
vienam mėnesiui	\$0.71
Kitoje JAV vietoje:	
metams	\$32.00
pusei metų	\$17.00
trims mėnesiams	\$9.00
vienam mėnesiui	\$0.75

NAUJIENŲ raštinė stada kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.

Negalima žmonių apgaudinėti

Gyvename neramioje gadynėje. Ryte nežinome, kas bus daroma vakare. Negalime pasitikėti atsakingų organizacijų atstovais. Vieną dieną jie vienaip kalba, o kitą dieną jie jau tvirtina visai ką kita. Lietuviškoji Chicago labai susirūpinus jėgų užsimojimu savo centre parodyti okupantų suruostą 35 metų Lietuvos „prisijungimo“ prie Sovietų Sąjungos sukakties „džiaugsmą“.

Žinome, kad okupantas yra įsakęs visiems lietuviams džiaugtis šia sukaktimi. Visur buvo kalbama ir rašoma apie sovietų karo jėgas, palaužusias Hitlerio karo mašiną ir išvijasius vokiečius ne tik iš pačios Rusijos, bet ir iš rusų pavergtų kraštų. Rusai vieni, aišku, būtų to nepadarę. Jie gavo ne tik maistą, aprangą, bet ir ginklus iš Amerikos. Sovietų valdžia gavo pačius naujausius lėktuvus, tankus, karo laivus ir transporto priemones gėryboms pervežti į šiaurės ir pietų Rusijos uostus. Bet vokiečius mušė sovietų karo jėgos, vadovaujamos nepaprastai griežto sovietų maršalo Žukovo.

Lietuviai skaudžiai sovietų okupaciją išgyveno pirmą kartą. Jie žinojo, ką sovietų policija, karo vadai ir Maskvos samdyti kriminalistai gali padaryti su taikia ir ramiai gyvenančia tauta. Kiekvienam lietuviui buvo žinomi sovietų valdžios atstovų prievartos metodai. Jiem pravedė „Plačios demokratizacijos rinkimus“ ir vadinamą liaudies seimą, kurių metu lietuviams nebuvo ko rinkti. Tie „rinkimai“ įstrigo kiekvieno lietuvių atmintyje ne kaip kandidatų į „liaudies seimą“ pasirinkimai, bet kaip ir kitose vietose suruostomis prievartinėmis darbininkų ir mokinių demonstracijomis. Tai buvo ne „rinkimai“, bet baisiausiaioji visos lietuvių tautos prievarta.

Kelioms dienomis prieš karą sovietų policija pravedė visame krašte pačią didžiausią žmonių minią medžioklę. Pagal iš anksto paruoštus sąrašus sovietų čekistai, karo policija ir čekistų sunkvežimiai gaudė lietuvių ištaisomis šeimomis ir gabenjo juos į tolimąją šiaurę. Pirmon eilėn smarkiausiai smūgiai buvo kertami lietuviams mokytojams, kariams, policijai, politinių partijų vadams, šauliams ir kitų organizacijų įtakingiesiems asmenims. Nepaliko nei vieno politiškai labiau išprususio lietuvių. Jis buvo pavojingas okupantui, todėl reikėjo jį išvežti į Rusijos šiaurę ir sužlugdyti šaltose tundrose bei ledinuoto

vandenyno pakraščiuose. Nuo tų žiaurių veiksmų nukentėjo kiekviena labiau pasižymėjusioji šeima. Kiekviena lietuvių šeimyna pakrato, kai jis pagalvoja apie sovietų valdžios atstovų įvestą prievartą visame krašte.

Dabar sovietų valdžia nori, kad tie prievartos veiksmai būtų patvirtinti, kad „liaudies priešus“ reikėjo iš Lietuvos išvežti, kad Lietuvos jungimas į Sovietų Sąjungą buvo reikalingas ir pateisinamas ir kad lietuviai privalo džiaugtis rusų atliktais darbais, nes, paskutiniiais 35 metais Lietuva padariusi didelę „pažangą“, pertvarkiusi savo ūkį ir pagerinusi žmonių gyvenimą.

Kaip okupantas varė lietuvių „balsuoti“ ir „rinkti“ atstovus į „liaudies seimą“, taip šiandien jis varo tuos pačius lietuvių džiaugtis prieš 35 metus padarytas prievartos ir pasityčiojimo veiksmus. Lietuvoje paversti žmonės negali okupantui pasipriešinti. Jie velkasi okupanto „primetus“ drabužius, deda prie lėpų okupanto paskolintus trimitus, groja, šoka ir „džiaugiasi“ padaryta „pažanga“ ir okupanto „atnešta saule“.

Okupanto agentai tą sukurtytinę „lietuvių tautos džiaugsmo“ filmą nori parodyti Amerikos lietuviams. Jie bande filmus kitose vietose rodyti, bet nieko iš to neįėjo. Lietuviai tų filmų nėjo žiūrėti, bet Chicagoje kažkokiais sumetimais į darbą įsiskinę vietos jėzuitai. Jie ryžosi mintą didžiausios lietuvių tautos nelaimės „džiaugsmo“ filmą parodyti Chicago's jaunimui, kur okupanto prievartos veiksmų tik ant savo kailio neišgyveno ir vyresniesiems, kurie prisimena baisias okupanto sukeltas kančias. Kelios lietuvių delegacijos ėjo pas jėzuitų vadovę, prašydami ne rodyti jiems minimų filmų, bet jie atsakė, tai daryti. Jie pradžioje Maskvos agentams išnuomoti savo salę ir rengėsi leisti provokacinį filmą rodyti.

Praeitą penktadienį įtakingas jėzuitas tėvas Borevičius savo pažįstamiems tvirtino, kad tas filmas jėzuitų namuose nebus rodomas. Jėzuitų vadovybės gautą pranešimą kartojo ir viena radijo valanda. Čikagiečiai šiek tiek atližo, kai patyrė, kad jėzuitų tarpe atsirado vienas kitas protingesnis, nenorėjęs be reikalo erzinti jau šiaip nuo okupanto tiek daug kentėjusių lietuvių. Jis žinojo, kad neapgalvotas jaunesnių jėzuitų nutarimas gali pakenkti jėzuitų stovyklai ne tik Chicagoje, bet ir visoje Amerikoje.

Bet šeštadienį du Maskvos agentėliai, filmą atgabėję į Chicago, vėl kartojo, kad filmas jėzuitų namuose bus rodomas ir pardavinėjami bilietai norintiems lietuvių tautos „džiaugsmą“ pamatyti žmonėms. Chicago's jėzuitai jau buvo susigynę su mintimi, kad erzinantis filmas nebus rodomas ir nebus keliamas pasipiktinimas vieno nepatyrusio „tėvo“. Be to, šeštadienio rytą Chicago pasiekė žinia, kad provincijolas Kijauskas, patyręs apie Chicago's lietuvių nuotaikas, ryžosi palaužti lietuvių nepasitenkinimą ir filmą jėzuitų namuose rodyti.

Ne tik lietuvių, bet ir kitose tautose jėzuitai neturi dvasiškiams teikiamos pagarbos. Vyrauja įsitikinimas, kad jėzuitas vienaip pasako, o kitaip padaro. Jeigu jėzuitų vadovybė paskelbė, kad jų salėje tas „džiaugsmo filmas“ nebus rodomas, bet jis vis dėlto bus ten rodomas, tai jėzuito vardas lietuvių tarpe dar labiau nusmuks. Negalima žmonių apgaudinėti. Negalima vieną dieną sakyti vienaip, o antrą dieną pasakoti visai ką kita. Lietuviai prie klaidos prisipažįsta ir duoto žodžio laikosi. Kodėl lietuvių jėzuitai privalo skirtis iš lietuvių tautos daugumos?



Panevėžio miesto sodas

V. KAROSAS

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS SUVAŽIAVIMAS

(Komentari)

(Tęsinys)

grindinių principų — išvengti žiavimo, kuriame bus iškelti III Pasaulinio karo, kuris su Sovietams Helsinkio sutarimų naikintų jei ne visą žmoniją, tai tikriausiai Vakarų civilizaciją. Šis nusistatymas paaiškina „keistą“ ar „selovišką“ vakariečių laikyseną Korejos, Kubos, Art. Rytų ar Vietnamo kariniuose susidūrimuose, ar Vengrijos, Čekoslovakijos, Lenkijos sukilimų atžvilgiu.

Mūsų egziliuotieji veiksniai, pergyvenę bolševikinę okupaciją, žiaurumus ir žinodami Maskvos siekius po komunizmo skraite užvaldyti pasaulį, tokią vakariečių politiką, kaip: matėme iš Br. Kvickio samprotavimų, įžūrojo vakariečių baltumą, moralinį pakrikimą, politinį aklumą ir materialistinį godumą. Pasikėlę „ambasadoriais“, atvykę tremtiniai pasiūvė „atidengti vakariečiams akis į komunizmo gresmę“, bet jų misija nerado reikiamo atgarsio.

Kadangi lietuvių egziliuotieji veiksniai laisvinimo politika buvo pagrįsta neišvengiamu karu tarp Rytų ir Vakarų, tai jų skelbiamos vizijos nuskaubėdavo vakariečių ausyse, kaip karo kurstytojų gaidos. Tokia egziliuotųjų veiksnio ir „ambasadorių“ akcija buvo toleruojama ir net palaikoma šalies karo metu, kaip propagandinė ir nerūpų kovos priemonė, bet bus sutramdyta pakitėjus pasaulinei politikai. Toks galimumas pastato ALTA ir ypatingą padėtį.

Dr. Bobelio pranešime pasaulinės politikos posūkis turės įvykti po Belgrado sava-

tytės demokratinių įsitikinimų, tokią savo politiką grindė gyvai pragmatiniais sumetimais, nes atsilikusiųose kraštuose, dėl ten viešpatuojančio masių skurdo ir tamsumo, yra verlat sia dirva komunizmui plisti. Jų įsitikinimu, nesant atsilikusiųose kraštuose stiprių demokratinių sąjūdžių, tik diktatūriniai režimai gali atlaikyti komunistinį antplūdį.

Visai priešingos filosofijos ir taktikos laikosi liberalai ir bendrai kairiosios partijos. Jų tvirtinimu, visas pasaulis ižengė į reolucinę epochą, kurios negali sustabdyti kontrevolucinės jėgos. Visos žmonijos ateitis priklauso nuo to, kas vadovaus pasaulinei revoliucijai — Maskva ar Vakarai. Liberalai yra principiniai nusistatę prieš remimą dešiniųjų diktatūrinių režimų ir antidemokratių sąjūdžių, nes tuomi demokratinės revoliucijos jėgos yra stumverčiamos ieškoti atramos Maskvos imperializme. Tokia yra tiksliau dešiniųjų ir kairiųjų, padėtis visame t. v. Trečiajame pasaulyje.

Liberalai tolygiai atmeta dešiniųjų ideologų skelbiamą teoriją, kad komunistinis sąjūdis (Bus daugiau)

tys demokratinių įsitikinimų, tokią savo politiką grindė gyvai pragmatiniais sumetimais, nes atsilikusiųose kraštuose, dėl ten viešpatuojančio masių skurdo ir tamsumo, yra verlat sia dirva komunizmui plisti. Jų įsitikinimu, nesant atsilikusiųose kraštuose stiprių demokratinių sąjūdžių, tik diktatūriniai režimai gali atlaikyti komunistinį antplūdį.

Visai priešingos filosofijos ir taktikos laikosi liberalai ir bendrai kairiosios partijos. Jų tvirtinimu, visas pasaulis ižengė į reolucinę epochą, kurios negali sustabdyti kontrevolucinės jėgos. Visos žmonijos ateitis priklauso nuo to, kas vadovaus pasaulinei revoliucijai — Maskva ar Vakarai. Liberalai yra principiniai nusistatę prieš remimą dešiniųjų diktatūrinių režimų ir antidemokratių sąjūdžių, nes tuomi demokratinės revoliucijos jėgos yra stumverčiamos ieškoti atramos Maskvos imperializme. Tokia yra tiksliau dešiniųjų ir kairiųjų, padėtis visame t. v. Trečiajame pasaulyje.

Liberalai tolygiai atmeta dešiniųjų ideologų skelbiamą teoriją, kad komunistinis sąjūdis (Bus daugiau)

Argentina paleidžia kalinius

BUENOS AIRES. — Gruodžio 9 Argentinoje paskelbta, kad prezidentas J. Videla dekretu įsake paleisti 198 kalinius, kurie buvo suimti nuvertus Argentinos prezidentienę Isabelę Peronę.

Kitų Argentinos kalinių, kurie kalėjime sėdi civilinio teisės darys 100 milijoninį fondą, nuo nubausti, prezidento dekretu paleidžia ir jie nepaleidžiami.

J. VENCLOVA

Senovės lietuvių tikybos bruožai

O ramovių reikšmę V. Alantas (2-283 ir 285) taip nusakė: „Ramovės kurios buvo tikėjimo, dorovės, kultūros ir apimam lietuviškos ideologijos bei tautinio auklėjimo centrais... Ramovėse gyveno ir darbavosi įvairių dvasininkų: krivių, žynių, žygonių, pranašų, žvaigždininkų, burtininkų ir vaidilūčių. Visi atlikinėjo tikybines pareigas, skelbė tikėjimo tiesas ir mokė ramovių senose nuo amžių sukauptos prosenelių išminties, kiti būrė, pranašavo ateitį, tretį gilinosi į žolininkystės išmone ir gydė ligonius, dar kiti vaikščiojo po žmones, mokydami, o gal įsakydami, laikytis savo genties papročių ir tikėjimo... Galimas dalykas, kad svarbesnės genties įvykių datos būdavo atžymėtos tam tikrais ženklais... Giedamos giesmės, šokami šokiai ir griežiama visokiais instrumentais muzika turėjo veikti tikinčiųjų ne tik tikybiniams jausmams, bet ir jų meninei išmone. Ji (ramavė) buvo ne tik šventovė siaura ta žodžio prasme, bet ir savotiška mokykla auklėjimo įstaiga, prosenelių išminties saugotoja, gamtos įvykių telkėja ir aiškintoja ir perdavėja jaunai kartai“.

Kunigai

Kaip jau anksčiau pastebėjome, prie ramovės gyveno nemažas skaičius kunigų įvairaus laipsnio su įvairiomis pareigomis, kurių vaidmuo senovės lietuvių gyvenime buvo dominuojantis, nes jie tuo laiku krašto valdymo ir tautinės valstybės pagrindais: visa valdžia buvo jų rankose, ką byloja ir kunigaikščio įvar-

das, kuris senovėje reikėdavo ir vyresnį kunigą ir srities valdovą. Čia prof. A. Benediktson (7-55) pastebėjo: „The power the priest was not confined to religious worship, they were the chiefs of the people both at home and warfare, propitied, they conformed, raged, they help the sick and wend went in front in battle“.

Visų kunigų priekyje buvo krivaitis, kuris, anot J. Laukio (52-7), buvo „aukščiausias senovės lietuvių kunigas“. Sulig prof. A. Navrockij (70-13), jo pagalbininkais buvo krivaitis, kurie buvo apygardų vaidilų viršininkais. Trečią laipsnį sudarė vaidilos ir kiti dvasininkai.

Pačio krivio vardo kilmė įvairiai aiškinama. Dauguma jį išveda nuo jo neįsivaikšios krivulės vardo, Prof. A. Benediktson (7-53) mano, jog šis įvardas atsiradęs nuo žodžio „kurti“, nes krivio pareiga kūrėti amžiną ugnį. Dar kiti sako, kad krivaitis šį vardą gavo nuo to, kadangi jie yra tiesioginiai tarpininkai tarp žmonių ir aukščiausio Kūrėjo-Dievo.

Pagrindinė krivių pareiga atnašauti aukas ir atlikti kitas tikybines pareigas, pav., tuokti jaunavedius ir t. t. O kunigais galėjo būti tik tie pasižymėję pavyzdingu ir doru gyvenimu asmenis ir laikytis celibato.

Krivaitis

Krivaitį, kaip vyriausią dvasininką, kunigai rinko iš savo tarpo asmenų, kuris pasižymėjo didele išmintimi, geru patyrimu ir labai aukšta morale, paprastai sulaukusį apie 70 metų amžiaus. Jis buvo renkamas ligi gyvos galvos.

O jei norėjo iš savo pareigų pasitraukti, tada jis privalėjęs pats susideginti ant laužo. Neretai patys sa-

vo valia susidegindavę, norėdami pakelti tautos dvasią, prieš tai pasakant ugningą pamokslą. Paskutinis krivaitis Gintautas baigė savo dienas Betygaloj.

Jis dėvėjo tuos pačius drabužius, kaip ir kiti įymieji lietuvių, tik apsijuosdavo baltos drobės juosta. O kada apeigas laikė, jis apsilikdavo baltu drabužiu su tam tikrais papuošalais ir įrašais ir užsidedavo ant galvos mitrą. Prie jo laikė ramentą su užsi- baigusiomis trimis krivulėmis.

Krivaitis reikėdavo nepaprastai ir labai didelis. Jis buvo vyriausias viršininkas kunigų bei vaidilų su žygoniais, kurie atlikdavo teokratines valstybės pareigas, o taip pat vyriausias visų lietuvių kilių teisėjas. Jo lėmimai tapdavo tikėjimo dogmomis, gi visi nutarimai buvo laikomi įstatymais visai tautai.

Pati svarbiausia krivaitio pareiga su savo padėjėjais išaiškinti Dievo valią ir ją savo įsakymuose per žygonus perduoti tautai. Esant būtinam reikalui, jis skelbdavo tautos susirinkimą pasitarimui prie šventovės esančioj svetainėje. Svarbesnius įvykius jis su savo pagalbininkais žymėjo tam tikromis runių raidėmis, kaip ir konstatavo prof. A. Benediktson (7-64): They were inscribed in a kind runic letter... „Kad senovės lietuvių turėjo runinio pobūdžio raštą, plačiai rašoma J. Venclovos „Lietuvių tautos pašaukimas“, 38-48 p.

Apie Lietuvos valstybės pradžią

Vadinasi, krivaitis buvo ne tik vyriausias kunigas, bet ir visų lietuvių kilių valdytojas, kaip ir tvirtino J. Zilius (The Boundaries of Lithuania, 1920): „Tautos galva teokratiniiais laikais buvo aukščiausias kunigas krivaitis, kuris tautos dievų vardu valdė tautą. Jis buvo ne tik religijos vadovas, bet taip pat tau-

tos politikos ir kariuomenės vadas. Jis leido įsakymus per kunigus ar vaidilas, kurių klausė visos lietuvių kiltys...“.

Toku būdu žiloj senovėj krivaitis valdė lietuvių gentis teokratines valstybės pagrindais. Reikšima, jau anuo laiku lietuvių turėjo sui generis savo valstybę. Tad tenka sutikti su prof. dr. P. Raulinaičio (Liet. Dienos, 1966 m., spalio mėn. nr.) tvirtinimu: „Lietuvių tauta ir Lietuvos valstybė, kaip tautos egzistencijos išdava, atsirado ir formavosi prieš Kristaus laikus, o ne vien vėlesniais laikais“.

Esu ipso mūsų būgintų tvirtinimas, kad Lietuvos valstybės atsirado su Lietuvos valdovu Mindaugu-neišlaiko kritikos. Ir čia teisingai prof. dr. A. Šapoka (Vilnius Lietuvos gyvenime, 1964 m., 5 p.) konstatavo: „Pirmos žinios apie Mindaugo laikus rodo, kad jo toli gražu nebūta pirmojo valstybės kūrėjo, bet tik jos centralizuotojo, turėjusio ilę pirmtakų“.

Vaidilos

Pats žodis „vaidila“ patina nuo sakymo „vaidā“, kuris yra labai senas. Pas senovės indus „veda“ reikšė išmintį. Tad vaidila buvo išmintingus bei žynus: prof. L. Jonynas (40-28): „Vaidila nuo žodžio „vaidā“, reiškiančio žyni“.

Tai buvo dvasininkai, kurie daugia užsiėmėjo švietimu ir visuomeniniiais reikalais. Vieni tyrinėjo gamtos reiškinius ir iš to darydavo tam tikras mokslines išvadas ir, tur būt, tai žymėjo runinėmis raidėmis. Kiti spėdavo iš paukščių leikiojimo ir medžių slėmimo ateitį. Dar kiti vertėsi vaiztažolėmis ir gydė žmones.

(Bus daugiau)

Telef. PR 8-324

DR. ANNA BALIUNAS

AKIU, AUSU, NOSIES,
IR GULBES LIGOS
2858 W. 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. K. G. BALUKAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building), Tel. LU 5-4446
Pirma ligonius pagal susitarimą
ei neatsiliepiu, skambinti 374-874

DR. C. K. BOBELIS

INKSTŲ IR ŠLAPIMO TAKŲ
CHIRURGIJA
Telef. 695-0533
Fox Valley Medical Center
850 SUMMIT STREET
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 W. 71st STREET
Ofisai: HEMLOCK 4-5849
Rezid. 388-2233
OFISO VALANDOS:
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais 1-7 val.
antradieniais ir penktadieniais 1-5 val.
ir šeštadieniais 10-12 val.

DR. PAUL V. DARGIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community klinika
Medicinos direktorius
933 S. Mannheim Rd., Westchester, Ill.
VALANDOS: 9-3 darbo dienomis ir
kas antrą šeštadienį 8-3 val.
Tel.: 562-2727 arba 562-2728

DR. W. EISINIS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 3-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neat-
siliepiu, skambinti MI 3-0007.

DR. A. B. GLEVECKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ AKIU LIGOS
3907 West 103rd Street
Vėlyvos pagal susitarimą

DR. K. A. V. JUCAS

889-4441 561-4605
ODOS LIGOS - CHIRURGIJA
610 W. 71st St. - Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses".
Tel. pagal susitarimą. Uždaryta treči-

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. - Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses".
Tel. pagal susitarimą. Uždaryta treči-

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
VAL: antradienį nuo 1-4 po pietų.
ketvirtadienį nuo 5-7 val. vak.
Ofiso telefonai: 776-2880
Namais rez. telefonai: 448-5545

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Sąnarių praktika, spec. MOTERŲ ligo
Ofisai: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223
OFISO VAL: pirm., antradienį, trečiadienį
nuo 9-12 val. vak. šeštadienį
nuo 10-12 val. vak. ir kitu laiku
pagal susitarimą.

P. SILEIKIS, O. P.

AKIŲ, AUSŲ, NOSIES, IR
GULBES LIGOS
2858 W. 63rd Street
Valandos pagal susitarimą. Jei neat-
siliepiu, skambinti MI 3-0007.

MOVING

Adresas: perkraustymas
iš įvairių atstumu
ANTANAS VILIMAS
Tel. 376-1882 arba 376-5996

SOPHIE BARCUS

RADIOJO SEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA,
1490 kil. A. M.
Lietuvių kalba: kasdien nuo pir-
madienio iki penktadienio 12:30
- 1:00 val. popet. - Šeštadienį
ir sekmadienį nuo 8:30 iki 9:30
val. ryto.
Telef.: HEMLOCK 4-2413
7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60629

MOVING

Laidimai - Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
A. S. ERNANDES
Tel. WA 3-3063
Help Keep
Our Economy
Strong
BUY U. S. SAVINGS BONDS

VENGRAI PO DVIDESIMT METŲ

20 metams praėjus vengrai dar pamena
kaip garsi gali būti tyla

Šį rudenį suėjo 20 metų su-
kaktis tragisko Vengrijos sosti-
nės Budapešto sukilimo, kurį
brutaliai sutraukė sovietų
tankai.

Tai buvo kantrybės ir vilties
netekusios žmonijos gaivalinė
eksplozija, spontaniškai į ben-
drą akciją subūrusi darbininkus,
intelektualus ir studentus viso-
kiai akcijai veikliausią elementą.
Sukilime žuvo daugiau kaip 3-
600 žmonių ir nemažai pačių so-
vietų kareivių. Apie 200.000 ven-
grų spėjo pabėgti į Vakarų.
Kiek sukilimą brutaliai numal-
šinė maskoliniai žmonių gyvulių
transporto traukiniuose išgabi-
no žiemos pradžioje į opozicijos
naikinimo lagerius Sibire ir
Arktikos pakraščiais - mirusie-
ji nepasako...

Spalio 23 dieną 1956 m. Bu-
dapešto gatvėse prasidėjo de-
monstracijos. Kalbėtojai kar-
tai reikalavo baigti stalinine
priespauda, politinių ir ūkiškų
reformų, žodžio laisvės ir so-
vietinės kariuomenės bei enka-
vestinės policijos iš Vengri-
jos atitraukimo. Komunistinė
valdžia su saugumo policija visu
brutalumu stengėsi išsklaidyti
demonstruojančios žmonių mi-
nias, kurių netrukus padaugėjo
iki pusės milijono. Vengrų sau-
gumas pasijuto kaip lašas prieš
jūrą. Visuomenei spaudžiant,
vengrų kompartija pradėjo nusi-
leisti ir ilgai netrukus ministe-
rių pirmininku paskyrė antista-
linistą (prieš Stalino metodus
nuolatini) nuosaukų politiką
Imre Nagį.

Sovietų okupacinė kariuomenė
pradėjo kraustyti iš Vengrijos.
Premjeras Nagis leido veikti tra-
dicines partijas, sušvelnino cen-
zurą ir paleido iš kalėjimų po-
litinius kalinius. Sovietai pra-
džioje, atrodo, laikėsi rezervuo-
tai. Deja, Nagio valdžia padarė
taktinę klaidą, lapkričio 1 die-
nį paskelbdama, kad Vengrija
pasitraukia iš Varšuvos Pakto
ir pasiskelbia neutralia valsty-
be. Tai buvo proga ir priežastis
brutaliausiai sovietų interven-
cijai.

Lapkričio 4 dieną į Vengriją
atplūdo 150.000 sovietų kareivių
ir 2.000 tankų. Prasidėjusi ne-
lygi kruvina kova tęsėsi keletą
dienų. Tuometinis Vengrijos
kompartijos pirmininkas sekretorius
Janos Kadar persimetė sovietų
pusen. Nutroškinus sukilimą bu-
vo sumintas ir pagaliau pakartas
premjerą Nagį. Pradėtomis
ekzekucijomis nužudyta daugiau
kaip 2.000 žmonių ir apie 15.000
sukimsta į kalėjimus. Kadaras
iš sovietams pateiktųjų sudarė
naują valdžią, pavesdamas Ven-
griją visiškai priklausomybei
nuo Sovietų Rusijos, bet vengrų
pralietas kraujas ir ryžtas ne-
casiduoti niveliacijai davė nors
kiek vaisių, kad šiandien Ven-
grija yra skaitoma "laisviausia"
kraštu anapus Geležinės Uzdan-
tos.

Imre Nagio magika

Stephen Vizinczey, vengras
rašytojas, gyvenantis Londone.

MOVING

Adresas: perkraustymas
iš įvairių atstumu
ANTANAS VILIMAS
Tel. 376-1882 arba 376-5996

SOPHIE BARCUS

RADIOJO SEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA,
1490 kil. A. M.
Lietuvių kalba: kasdien nuo pir-
madienio iki penktadienio 12:30
- 1:00 val. popet. - Šeštadienį
ir sekmadienį nuo 8:30 iki 9:30
val. ryto.
Telef.: HEMLOCK 4-2413
7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60629

MOVING

Laidimai - Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
A. S. ERNANDES
Tel. WA 3-3063
Help Keep
Our Economy
Strong
BUY U. S. SAVINGS BONDS

Delegacija pas Jėzuitus!

Šių metų gruodžio mėn. 5
d. 9 val. ryto lankėsi 12 asme-
nų Jaunimo Centre, pas cent-
ro administratorių Tėvą kun.
Kežį, prašyti, kad neleistų ro-
dyti J. Centre Lietuvos oku-
panto paruoštą propagandinę
lietuvišką filmą "Tautos-Dai-
nų ir Šokių šventė Vilniuje".

Ar Jūs visi žinote, kokią
reikšmę turi tas filmas ir kam
jis pasilarnauja?

1975 metais birželio mėn.
14-15 d. d. suėjo 35 metai, kai
Maskvos Ordos okupavo Lie-
tuvą, o 30 metų suėjo, kai
Maskvos imperalizmas nuka-
riavo Vokietiją ir baigė "Tėvy-
nės Didįjį Karą". Pažymė-
tiems laimėjimams Maskvos
imperalistai išleido spec. ista-
tymą, kad 1975 metai yra So-
vietų S-gos laimėjimų jubile-
jus metais ir visos Sovietų
S-gos respublikos privalo ko-
iškilmingai tuos metus atžy-
mėti-dainom, šokiais ir kon-
certais, dalyvaujant ko plates-
nėm liaudies masėm.

Okupanto Lietuvos paklus-
nūs okupanto tarnai ir propa-
gandistai-agitatoriai nėrėsi iš
kailio ir savo ilgų propagandos
botagu suvarė į Vilnių, birže-
lio mėn. pabaigoje, okup. Lie-
tuvos jaunimą ir senimą -
apie trisdešimt tūkstančių žmo-
nių. Juos visus apdrė įvairiais
tautiškais rūbais, o muzikan-

tu metų bėgyje prie rusų-kinie-
čių sienos prasidės susišaudymai
ir peštynės.

tas - kapelas, orkestras ir an-
samblius aprūpino įvairiais
muzikos instrumentais už oku-
panto pinigais, kad tik būtų ko
didesnis išpuolis ir garsas.

Prievartos būdu suvaryti
vergai - jaunimas ir senimas
- į okupanto ruošiamą "mas-
karadą", turėjo šokti ir dai-
nuoti okupanto garbei.

Okupantas tokiais dirbtiniais
koncertais ir šokių šventėmis
nori pasauti įtikinti, kad So-
vietų S-goje nėra jokios ver-
gijos, nėra jokios priespau-
dos, o tik klesti ten džiaugs-
mas ir laimė komunistų "Ro-
juje". Ar Jums gerbūs jėzui-
tai, dar neaišku, kad okupa-
ntas netik skriaudžia ir viso-
kiais būdais išnaudoja paverg-
tuosius, bet okupanto garbei
jie turi šokti ir dainuoti. Pa-
vergtos tautos verkia ir de-
juoja, o mūsų jėzuitai sako,
kad dainuoja kad ten nieko
blogo nėra.

Visi delegacijos nariai pasi-
sakė prieš jaunimą, demoral-
izuojančius ir klaidinančius fil-
mus. Prašė kun. Kežį, nerodyti
filmą.

Kun. Kežys įtikinėjo, kad fil-
moje nieko blogo nėra ir fil-
mą atšaukti atsisakė-nesutiko.

Kun. Kežys, delegacijos bu-
vo įspėtas, kad rodomas fil-
mas bus visuomenės pikietuo-
jamas, o dėl J. C. administra-
cijos poelgio bus daromos at-
tinkamos išvados. Labai tenka
apgailėtauti, kad mūsų gar-
bingą J. Centre norima paver-
sti Lietuvos okupanto propa-
gandos būstine...

J. Kreivėnas

FOR THE VERY BEST IN CHRISTMAS
FOOD NATURALLY WE GO TO
WIKSTROM'S DELICATESSEN
(Formerly Schott's) and
A - Skandinavian American Catering
5247 N. Clark St., Chicago, Ill.
60640 275-6100
During Christmas we are open until 9 P.M.
We have all imported and home made delicacies
for the Christmas table:
Lutfish, Iceland's Herring, Pickled Herring, Imported Her-
ring Tidbits and the Finest Assortment of Cheese and
Sausage - Homemade Potato Sausage, Christmas Ham,
Meatballs, Headcheese, Swedish Beets, Limpa, Hardtack
and more.
Leg of Lamb, Goose, Turkey Breast - All Smoked
(Orders Only)
Complete Catering.
Smorgasbord Hors d'ouvers.

Leg of Lamb, Goose, Turkey Breast - All Smoked
(Orders Only)
Complete Catering.
Smorgasbord Hors d'ouvers.

PASSBOOK SAVINGS...
the best way to save regularly!
5 1/4%
Paid and Compounded Quarterly
OUR SAVINGS CERTIFICATES EARN UP TO 7 3/4%
MUTUAL FEDERAL SAVINGS AND LOAN
2212 WEST CERMACK ROAD CHICAGO, ILLINOIS 60608
PETER KAZANAUAS, President Phone: Virginia 7-7747
HOURS: Mon. - Fri. 9-4 Thur. 9-8 Sat. 9-1
SERVING CHICAGO AND SUBURBS SINCE 1905

see us for
HOME financing.
AT OUR LOW RATES
WITH REPAYMENT TO FIT YOUR INCOME
INSURED
2212 WEST CERMACK ROAD CHICAGO, ILLINOIS 60608
PETER KAZANAUAS, President Phone: Virginia 7-7747
HOURS: Mon. - Fri. 9-4 Thur. 9-8 Sat. 9-1
SERVING CHICAGO AND SUBURBS SINCE 1905

SVENTO RASTO PAMOKYMAI IR PAAŠKINIMAI KIEKVIENA DIENA BŪTINI KRIKŠČIONIUI

"Išmintingieji suprast". - Dan. 12:10.
Brangūs broliai, Dievas leido mums gėrėtis stebėtiniais dalykais. Dievo
malonei padedant mes susipažinome su daugeliu dalykų, kurie mūsų tėvams
buvo paslaptimis. Mes sužinojome kas yra tikroji bažnyčia ir kad jai susivie-
nėjus su Kristumi jo karalystėje, ateis pažadėtas "visų žemės tautų pala-
minimas". Mes matome išpranokantį "bėginėjamą šen ir ten ir žinojimo
padaugėjimą". Toliau pranašo pasakytą, kad bus didelis tautų "suspaudi-
mas" ir kad "išmintingieji suprast". O iš kur tas jų supratimas? Jų suprat-
imas arba išmanymas ateina iš juos nuo dieviškosios išminties, kurios jie
gauna nuolankiai priimdami Dievo Žodį. Šventąjį Raštą, kuris buvo parašy-
tas jų pamokymui ir suteikimui įėjus tikrosios išminties.
Visi žino, kad mirtis yra žiauri ir paliečia kiekvieną. Bet kur yra ml-
rusiųjų? Jų klausimą atsako knygotė "Viltis po mirties", kurią gausite
nemokamai. Rašykite:
F. ZAVIST, 3715 WEST 66th STREET, CHICAGO, ILL. 60629
SV. RASTO TYKINETOJAI

PETKUS

TEVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 W. 71st Street
Telef.: GRovehill 6-2345-6
1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: TOWNhall 3-2108-9
TRYS MODERNISKOS KOPLYCIOS
AIKŠTE TUTOMOBILIAMS PASTATYTI

LIUDĖSIO VALANDŲ
Sekite
MAŽEIK & EVANS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
6845 So. Western Ave. Air Conditioned Chapel and
REpublic 7-8600-8601 Parking Facilities.
Tiesa, kurie gyvena šioje miesto dalyje žaiztė koplyčia arčiau jūsų namų

EUDEIKIS GAIDAS - DAIMID

SENIAUSIA IR DIDžiausia LAIDOTUMO ĮSTAIGA
4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: Yards 7-1741-1742
4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: LAfayette 3-0440
MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS.

NARIAI:
Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijos
AMBULANCE
PATARNAVI-
MAS DIENA
IR NAKTĮ
★
TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE Miesto
DALYSE.

ANTANAS M. PHILLIPS
TOMAS IR LAURYNAS LABANAUSKAS
3367 So. LITUANICA AVENUE. Phone: Yards 7-3401

BUTKUS - VASAITIS
1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLympic 2-1093

PETRAS BIELIŪNAS
4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAfayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS
3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: Yards 7-1138-1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNŪS
(LACKAWICZ)
2424 WEST 69th STREET RRepublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE Virginia 7-6672
11028 SOUTHWEST HIGHWAY. Palos Hills, Ill. 974-4410

P. J. RIDIKAS
3354 So. HALSTED STREET Phone: Yards 7-1911

